

بررسی تحلیلی برون‌داد علمی مجله علمی پژوهشی زبان و ادبیات عربی دانشگاه فردوسی مشهد

(مقاله ترویجی)

مسعود باوان‌پوری*

نرگس لرستانی**

چکیده

باتوجه به رشد صعودی تولیدات علمی در ایران و جهان، نیاز به معیارهایی برای سنجش و مقایسه انتشارات علمی به شدت احساس می‌شود که این امر با استفاده از علم‌سنجی صورت می‌گیرد؛ علمی که از روش تجزیه و تحلیل داده‌ها بهره می‌گیرد. مجله علمی - پژوهشی *زبان و ادبیات عربی* دانشگاه فردوسی مشهد یکی از مجلات معتبر و مهم در زمینه زبان و ادبیات عربی در ایران به‌شمار می‌رود که، در یازده شماره منتشر شده، ۸۲ مقاله را از ۱۳۱ نویسنده با مدرک دانشگاهی معتبر و از ۲۷ دانشگاه و مؤسسه آموزشی به چاپ رسانده است. در مقاله حاضر به بررسی آماری و تحلیلی تعداد نویسندگان مقالات، مدارک علمی نویسندگان، میزان همکاری نویسندگان، مراکز و مؤسسات فعال در مجله، و ... پرداخته‌ایم. براساس نتایج، ۳۷ مقاله به صورت انفرادی و ۴۵ مقاله نیز به صورت مشترک نگاشته شده‌اند که ۳۶ مقاله از مقالات مشترک به صورت هم‌دانشگاهی و ۹ مقاله به صورت غیرهم‌دانشگاهی تألیف شده‌اند. حسن عبداللهی با پنج مقاله بیش‌ترین مشارکت را در نگارش مقالات مجله داشته است و بیش‌ترین فراوانی در زمینه مدارک علمی با ۴۵/۸

*دانشجوی دکتری گروه زبان و ادبیات عربی (نویسنده مسئول)، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران. masoudbavanpouri@yahoo.com

** دانشجوی دکتری گروه زبان و ادبیات عربی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار، گرمسار، ایران. niaesh6087@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۸/۲۱، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۳/۲۱

درصد متعلق به استادیاران است. ادبیات معاصر نیز با ۳۰/۴ درصد بیش‌ترین فراوانی را در موضوع‌های مقاله‌های نگارشی داشته است.

کلیدواژه‌ها: علم‌سنجی، مجله، زبان‌ادبیات‌عربی، دانشگاه فردوسی.

۱. مقدمه و بیان مسئله پژوهش

نقد (criticism) در لغت‌عبارت است از جدا کردن درهم و دینار، سره از ناسره، و تمیز خوب از بد، اما در اصطلاح عبارت است از «تشخیص معایب و محاسن اثر ادبی و نیز هنر ارزیابی یا تحلیل آثار ادبی در پرتو دانش و ادب و نزاکت» (رضایی ۱۳۸۲: ۱۷۹). نقد عبارت است از: «سره از ناسره کردن، محاسن را از معایب جدا کردن، خوب را از بد تشخیص دادن» (فرهنگ فارسی ۱۳۸۸: ذیل «نقد»).

مقاله‌ها حاصل کار و پژوهش‌هایی‌اند که چندین نویسنده است که دست‌آوردهای علمی —————
تحقیقاتی خویش را در اختیار خوانندگان متعدد قرار می‌دهند. این دست‌آورد علمی به چند نوع تقسیم می‌شود که مهم‌ترین آن مقاله علمی پژوهشی است که به هر تولیدی اطلاق می‌شود که به دنبال جست‌وجوی حقایق و کشف بخش‌های معارف و نشر آن در میان مردم باشد
و به قصد حل کردن مشکلاتی یا بیان اندیشه‌ای در موضوعی از علم، از طریق مطالعه این نظام مند، بر ایافتن روابط اجتماعی میان پدیده‌های طبیعی آید و از دو خصیلة اصالت و ابتداع برخوردار باشد و نتایج آن به کار بردها، روش‌ها، مفهومی‌ها، و مشاهده‌های جدید در زمینه علمی، باشد
ف پایش بر دمرزهای علمی و فناوری، بینجامد. مخاطبان اصلی
این گونه مقاله‌ها پژوهش‌های سیاست‌دانشگاه‌ها، دانشجویان دوره‌های دکتری و کارشناسان است، و پژوهش‌گران شاغل در مراکز علمی، تحقیقاتی، و تولیدی هستند.

با بررسی تولیدات علمی در هر حوزه می‌توان در زمینه سیاست‌های پژوهشی برنامه‌ریزی راه‌بردی انجام داد، پیشرفت‌های حاصل را ارزیابی و کنترل کرد، و کیفیت فعالیت‌های پژوهشی را ارتقا داد. با توجه به نقش و اهمیت مجله‌های علمی در عرصه علم و دانش لازم است که این مجله‌ها به صورت دقیق و علمی ارزیابی شوند و برای این منظور می‌توان از روش تحلیل محتوایی و استنادی استفاده کرد. از جمله امتیازهای این روش امکان عملی انجام آن و از خصوصیات بارز این شیوه دورنگه داشتن بسیاری از اعمال نظرهای شخصی و تعصب‌ها از نتایج تحقیق است که احتمال می‌رود در دیگر روش‌ها تاحدی دیده

بررسی تحلیلی برونداد علمی مجله علمی پژوهشی زبان و... ۳

شود. هم‌چنین، می‌توان با توجه به محدودیت‌ها کارآمدترین منابع اطلاعاتی را انتخاب و تهیه کرد (قهنویه و دیگران ۱۳۹۰: ۸۷).

امروزه مجلات در انتقال اطلاعات جاری علمی نقش مهمی دارند و علاوه بر نقشی که در استفاده‌های علمی دارند نمایان‌گر دستاوردهای جامعه علمی در گسترده‌ترین ابعاد خود از نظر جهانی و ملی و منطقه‌ای محسوب می‌شوند و نموداری از حیات علمی آن جامعه به‌شمار می‌آیند (محسنی ۱۳۸۱: ۴۲). مجلات، به‌منزله بستر ارائه اطلاعات و دانش تخصصی در حوزه‌های گوناگون علمی، از نقش مؤثری در معرفی آخرین یافته‌های پژوهش‌ها و پیشرفت‌های صورت‌گرفته و ارائه راه‌کارهای احتمالی و روشن‌کردن زوایای تخصصی برخوردارند. تحلیل محتوای مجلات از زوایای گوناگون، علاوه بر روشن‌کردن خط سیر و سیاست کلی دست‌اندرکاران مجله، ابزار مناسبی برای ارزیابی و تحلیل موضوع و سیر تحول مجله است (عصاره و دیگران ۱۳۹۳: ۷).

تحلیل محتوایی عبارت است از یک شیوه پژوهشی که برای تشریح عینی، نظام‌مند، و کمی محتوای آشکار پیام‌های ارتباطی و برای توصیف طیف وسیعی از متون به‌کار می‌رود. تحلیل محتوا روشی معیاراست که برای مطالعه و شناسایی ویژگی‌های اطلاعات ثبت‌شده مانند مجلات، کتاب‌ها، و سایت‌ها به‌کار می‌رود و پژوهش‌گر را قادر می‌کند که حجم زیاد اطلاعات را با هدف بررسی روند موضوعی و محتوایی منابع به‌آسانی به‌صورت سازمان‌یافته درآورد (غلامی ۱۳۹۵: ۳۰).

در پژوهش حاضر دو فصل نامه *زبان و ادبیات عربی* دانشگاه فردوسی مشهد را، به‌منزله یکی از مجلات علمی پژوهشی در حوزه ادبیات عربی، تحلیل و بررسی کرده‌ایم. شاید با تجزیه و تحلیل مقالات این مجله نقاط ضعف و قوت آن شناخته شود و در راه تقویت ابعاد مثبت مجله و بهبود کیفی مقالات آن گام برداریم.

۲. اهداف پژوهش

برای پژوهش حاضر اهداف زیر در نظر گرفته شده‌اند:

- تعیین تولیدات علمی مؤسسات آموزشی در مجله؛

- تعیین مؤسسات پرتولید؛

- تعیین فراوانی موضوعات کارشده؛

- تعیین تعداد نویسندگان مقالات؛
- تعیین مدارک نویسندگان مقالات؛
- شناخت پرتولیدترین نویسندگان.

۳. سؤالات پژوهش

- کدام مؤسسات بیش‌ترین تولیدات علمی را در مجله ارائه کرده‌اند؟
- چه موضوعاتی بیش‌ترین مقاله را در مجله به‌خود اختصاص داده‌اند؟
- نویسندگان مقالات مجله بیش‌تر چه مدارک علمی‌ای دارند؟
- پرتولیدترین نویسندگان در تألیف مقالات مجله کدام‌اند؟
- پرتولیدترین مؤسسات در این مجله کدام‌اند؟

۴. پیشینه پژوهش

تاکنون در این زمینه کارهای قابل‌ذکر یا نجام‌گرفته‌است؛ میرزایی و دیگران وضعیت کیفی و کمی مقالات این مجله را در ده شماره ابتدایی آن بررسی کرده‌اند (میرزایی و دیگران ۱۳۸۷: ۱۶۵-۱۸۱). متقی‌دادگر و دیگران وضعیت مقاله‌های فصل‌نامه پژوهش‌های فلسفی-کلامی را با استفاده از روش تحلیل استنادی بررسی کرده‌اند. یافته‌ها نشان داد که در سی شماره این مجله ۱۸۰ مقاله تألیفی و ترجمه‌ای به‌چاپ رسیده است که به‌طور میانگین شش مقاله برای هر شماره به‌دست می‌آید. از ۱۶۴ نفر نویسنده مقالات تألیفی، ۱۵۴ نفر مرد و ۱۰ نفر زن بودند. فقط هفت عنوان مقاله حاصل کار گروهی بوده است و مابقی دارای نویسنده‌ای واحد بودند. یافته‌ها نشان داد که اکثر نویسندگان مقالات این فصل‌نامه عضو هیئت‌علمی بودند و فقط ۲۷ نفر عضو هیئت‌علمی نبودند. هم‌چنین، در بین کتاب‌ها به‌ترتیب قرآن، اشارات و تنبیها، المیزان، اسفار اربعه، بحارالانوار، ونهج‌البلاغه و در بین نویسندگان ملاصدرا، ابن‌سینا، محمدحسین طباطبایی، امام خمینی (ره)، و علامه مجلسی بیش‌ترین استناد را به خود اختصاص داده‌اند. طبق یافته‌های پژوهش، در بین محمل‌های اطلاعاتی، به کتاب‌ها بیش‌تر از دیگر منابع اطلاعاتی استناد شده است. هم‌چنین، یافته‌ها نشان داد، علاوه بر موضوع فلسفه، بیش‌ترین موضوع‌های مورد استناد حدیث، تفسیر، و فقه

بوده‌اند: منابع زبان عربی با ۱۳۵۹ استناد بالاتر از زبان فارسی و انگلیسی قرار گرفت (متقی دادگر و دیگران ۱۳۸۸: ۲۸۷-۳۱۴). مقصودی و دوست‌دار به‌طور توصیفی و تحلیلی استنادی مقالات پژوهش‌نامه علوم سیاسی ایران را بررسی کرده‌اند. هدف از این پژوهش بررسی وضعیت مقاله‌های منتشر شده در پژوهش‌نامه علوم سیاسی از سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۱ در ۲۸ شماره است. در این پژوهش تعیین‌گرایش و پراکندگی موضوعی، رتبه علمی نویسندگان، دانشگاه یا مؤسسه پژوهشی نویسندگان، تعداد نویسندگان مقالات، و میزان استناد به منابع متعدد مورد توجه قرار گرفته است. نتایج تحقیق نشان داد که بیش‌ترین پوشش موضوعی حوزه اندیشه سیاسی بوده است. هم‌چنین، میان مشارکت مردان و زنان در این نشریه تفاوت معناداری وجود دارد. بررسی‌ها نشان داد که ۲۳/۵ درصد از مجموع مقالات را هشت نویسنده نگاشته‌اند. مشخص شده است که ۶۲ درصد از مقاله‌ها به‌صورت تک‌نفره و ۲۹ درصد به‌صورت دونفره و ۹ درصد با بیش از دو نفر نویسنده به‌نگارش درآمده‌اند (مقصودی و دوست‌دار ۱۳۹۲: ۳۳-۶۰).

حمید احمدی، علی‌سلیمی، ولادنفتمیزاناستناددهینویسنده...
بهمقاله‌های این مجله و نیز میزبان همکارینویسندگانرا در ارائه مقاله‌های این مجله بررسی کرده‌اند. نتایج این پژوهش نشان داد که، به‌علت استنادنشدن به مقاله‌های مجله، ضریب تأثیر مجله بسیار پایین است. هم‌چنین، یافته‌ها نشان داد ۱۳ درصد از نویسندگان بیش از ۴۰ درصد مقاله‌ها را به‌نگارش درآورده‌اند که «قانون لوتکا» تا حدودی در این پژوهش تأیید می‌شود. هم‌چنین، در مقاله‌های این مجله ۳۶۸۱ استناد داده شده است که میانگین ۱۸۴ استناد برای هر شماره محاسبه شده است و به‌طور میانگین برای هر مقاله ۲۲/۰۴ استناد برآورد شده است. پرارجاع‌ترین منابع متون مرجع و معروفی چون قرآن، لسان‌العرب، و فیات الاعیان و انبیا الزمان، مجمع‌البیان فی تفسیر القرآن، الجامع فی تاریخ الادب العربی، و الفهرست بودند. در نگارش مقاله‌های این مجله ۱۸۳ نویسنده حضور دارند. از این تعداد ۷۶ درصد مقاله‌ها به‌صورت انفرادی نوشته شده است؛ بهمین علت، ضریب همکاری نویسندگان در سطح پایینی قرار دارد. درکل، براساس مقاله‌های این مجله، که نمونه کوچکی از حوزه ادبیات عربی است، منابع و نویسنده‌هسته‌ای در این حوزه مشاهده نمی‌شود و همکاری و روابط علمی نویسندگان در سطح پایینی است (احمدی و دیگران ۱۳۹۲: ۱۲۵-۱۴۸). زارعی و خداداد شهری وضعیت مقاله‌های فصل‌نامه مطالعات راه‌بردی را بررسی کرده‌اند. بررسی‌ها نشان داده است که در سال‌های موردبررسی (هفده شماره) در مجموع ۱۲۳ مقاله منتشر شده

است که کل مقاله‌ها تألیفی و به زبان فارسی بوده است. ۳۳ عنوان مقاله به صورت گروهی و مابقی به شکل فردی ارائه شده است. مجموع کل استنادها ۴۰۲۳ و میانگین استناد برای هر مقاله و هر شماره به ترتیب ۳۲/۷۰ و ۲۳۶/۶۴ استناد است. کتاب‌ها با ۲۱۰۰ استناد و مقالات نشریات با ۱۲۲۴ استناد بالاتر از دیگر منابع قرار گرفتند (۱۳۹۳: ۱۷۵-۱۹۶). مروتی و حسام‌پور مقاله‌های فصل‌نامه علمی پژوهشی *نقد ادبی‌را*، با استفاده از روش تحلیل استنادی نقد ادبی، بررسی کرده‌اند. جامعه مورد مطالعه را مقاله‌های شماره‌های ۱ تا ۲۸ این مجله تشکیل می‌دهد که طی سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۳ منتشر شده‌اند. هم‌تألیفی پدیدآورندگان مقاله‌ها تمایل بیش‌تر پژوهش‌گران را به تألیف‌های انفرادی نشان می‌دهد. دانشگاه فردوسی مشهد پرتولیدترین مؤسسه شناخته شد. هم‌چنین، بیش‌ترین هم‌تألیفی در میان مؤسسات را دانشگاه تربیت مدرس انجام داده است. میانگین استناد برای هر مقاله ۱/۲۱ به دست آمد. بیش‌ترین استناد به کتاب‌ها (۲۴/۷۶ درصد) و سپس به مجلات (۱۶/۲۱ درصد) است. از نظر زبان، منابع فارسی (۰۵/۶۹ درصد) بیش‌ترین استنادها را دارند. محمدرضا شفیعی کدکنی، سیروس شمیسا، و تزوتان تودوروف پراستنادترین نویسندگان شناخته شدند. محمد نبوی پراستنادترین مترجم در این حوزه است. *ساختار و تأویل متن* پراستنادترین کتاب و فصل‌نامه *نقد ادبی و New Literary History* پراستنادترین مجله‌اند (مروتی و حسام‌پور ۱۳۹۴: ۱۵۵-۱۷۰).

۵. بحث اصلی

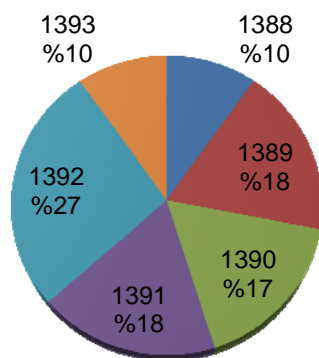
مجله *زبان‌و ادبیات‌عربی* دانشگاه فردوسی یکی از مجلات مهم و معتبر در زمینه ادبیات عربی در ایران محسوب می‌شود که طی پنج سال مورد مطالعه در این مقاله توانسته است با چاپ حداقل هفت مقاله در هر شماره روند علمی خویش را ادامه دهد و ارزش و اعتبار علمی خویش را بیفزاید. این مجله در یازده شماره منتشر شده ۸۲ مقاله را به چاپ رسانده که در این میان سال ۱۳۹۲، با ۲۷ مقاله، بیش‌ترین بازده علمی را داشته است.

جدول ۱. تعداد مقالات مجله در سال‌های ۱۳۸۸-۱۳۹۳

سال	شماره	تعداد مقالات
۱۳۸۸	۱	۸

بررسی تحلیلی برونداد علمی مجله علمی پژوهشی زیانو... ۷

۹	۲	۱۳۸۹
۶	۳	۱۳۸۹
۷	۴	۱۳۹۰
۷	۵	۱۳۹۰
۷	۶	۱۳۹۱
۸	۷	۱۳۹۱
۷	۸	۱۳۹۲
۷	۹	۱۳۹۲
۸	۱۰	۱۳۹۲
۸	۱۱	۱۳۹۳

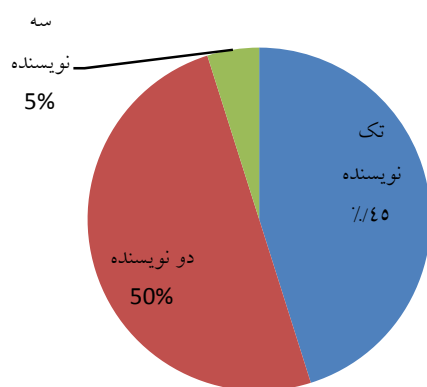

نمودار ۱. تعداد مقالات مجله در سال‌های ۱۳۸۸-۱۳۹۳

در جدول ۲ الگوی مشارکت نویسندگان مقالات به صورت انفرادی یا مشارکتی آن‌ها بررسی شده است؛ تعداد ۳۷ مقاله به صورت تک‌نویسنده ارائه شده است که تعداد زیادی به نظر می‌رسد، زیرا «امروزه مفهوم خرد جمعی و مشارکت گروهی به مثابه اصلی مترقی و خدشه‌ناپذیر در جوامع علمی مورد پذیرش همگان قرار گرفته است» (بصیریان جهرمی و گرای ۱۳۹۳: ۱۹). در بخش مقالات مشترک نیز درصد بالایی از مقالات به صورت هم‌دانشگاهی نگارش یافته است که شاید علت اصلی این امر آشنایی دانشجویان و اساتید با هم‌دیگر باشد که در جدول ۳ میزان همکاری هم‌دانشگاهی یا غیرهم‌دانشگاهی بودن نویسندگان به تفکیک شماره بیان شده است.

جدول ۲. الگوی مشارکت نویسندگان در تألیف مقالات

سه نویسنده	دو نویسنده	تک نویسنده	تعداد کل مقالات
۴	۴۱	۳۷	۸۲
۴/۸	۵۰	۴۵/۲	درصد مشارکت

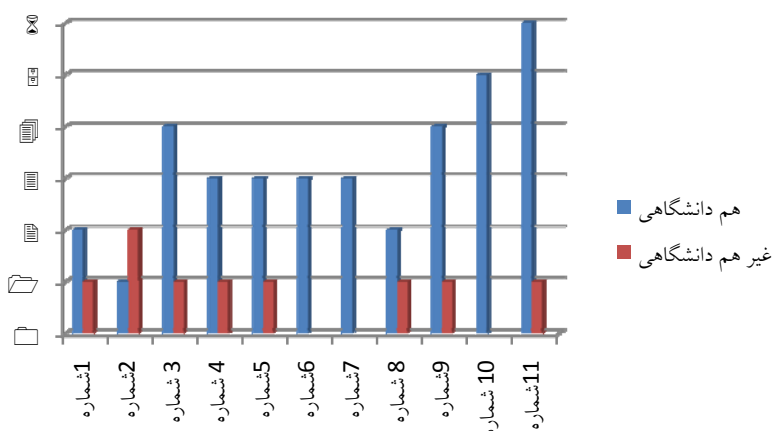

نمودار ۲. الگوی مشارکت نویسندگان در تألیف مقالات

جدول ۳. توزیع فراوانی مشارکت هم‌نویسندگان هم‌دانشگاهی و بین مؤسسه‌ای در تألیف مقالات گروهی

شماره مجله	هم‌دانشگاهی	دانشگاه‌های مختلف
۱	۲	۱
۲	۱	۲
۳	۴	۱
۴	۳	۱
۵	۳	۱
۶	۳	-
۷	۳	-
۸	۲	۱
۹	۴	۱

۱۰	۵	-
۱۱	۶	۱
مجموع	۳۶	۹
درصد مشارکت	۸۰	۲۰

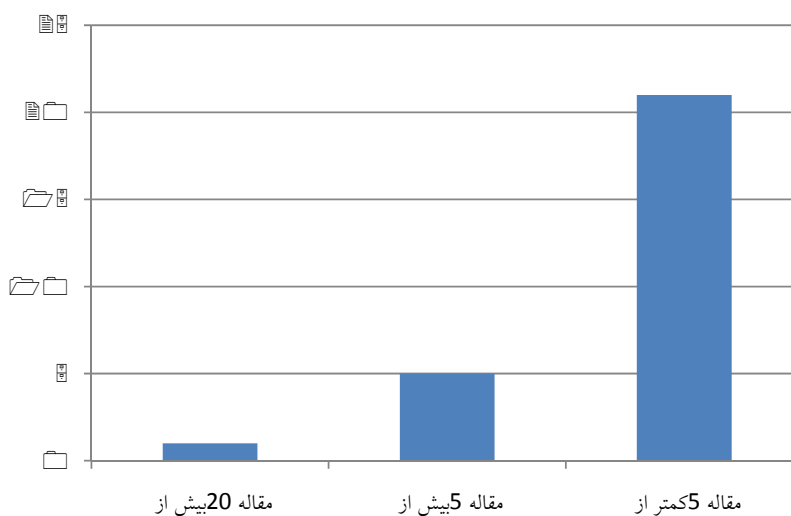
نمودار ۳. توزیع فراوانی مشارکت هم‌نویسندگان هم‌دانشگاهی و بین مؤسسه‌ای در تألیف مقالات گروهی

در جدول ۴ مؤسسات و دانشگاه‌های دخیل در نگارش مقالات مجله آمده است که دانشگاه فردوسی مشهد با ۲۶ مقاله در صدر قرار دارد و فقط شش دانشگاه دیگر با بیش از سه مقاله در این جدول مشاهده می‌شود که این امر بیان‌گر میزان پایین مقالات ارسالی از دیگر دانشگاه‌ها بوده است و ممکن است که مقالات ارسالی نیز نتوانسته باشند رضایت هیئت تحریریه و داوران محترم مجله را جلب کنند. در نمودار مربوط به این بخش نیز مؤسسات به ترتیب بیش از بیست مقاله، بیش از پنج مقاله، و کم‌تر از پنج مقاله تفکیک شده‌اند.

جدول ۴. مؤسسات و دانشگاه‌های پرتولید

نام مؤسسه	تعداد مقالات	نام مؤسسه	تعداد مقالات
دانشگاه فردوسی	۲۶	دانشگاه یزد	۱
دانشگاه کاشان	۱۰	دانشگاه علامه طباطبائی	۱

۱	دانشگاه شهید بهشتی	۷	دانشگاه تهران
۱	دانشگاه بین‌المللی قزوین	۶	دانشگاه ازابیل
۱	دانشگاه سمنان	۵	دانشگاه اهرازی
۱	دانشگاه آزاد اسلامی سنندج	۵	دانشگاه گیلان
۱	دانشگاه شهید محقق اردبیلی	۴	دانشگاه خوارزمی
۱	دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم	۳	دانشگاه بوعلی سینا همدان
۱	دانشگاه عربی بیروت	۲	دانشگاه اصفهان
۱	دانشگاه علوم تحقیقات تهران	۲	دانشگاه شهید مدنی آذربایجان
۱	پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی	۲	تربیت معلم سبزوار
۱	دانشگاه تربیت مدرس	۲	دانشگاه ایسوج
۱	دانشگاه بیرجند	۲	دانشگاه ولیعصر رفسنجان
-	-	۱	دانشگاه شهید چمران اهواز

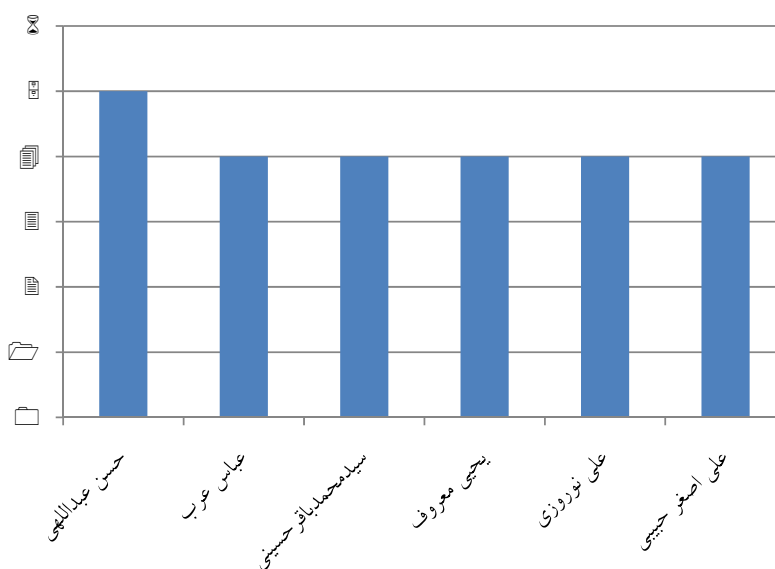
نمودار ۴. مؤسسات و دانشگاه‌های پر تولید در مجله

در جدول ۵ مقالات از نظر پرتولیدترین نویسندگان آمده است که حسن عبداللهی با پنج مقاله بیش‌ترین تولید را داشته است؛ البته ذکر این نکته ضروری است که در این بخش به نویسندگانی اشاره شده است که بیش از سه مقاله داشته‌اند.

بررسی تحلیلی برونداد علمی مجله علمی پژوهشی زبانو... ۱۱

جدول ۵. پرتولیدترین نویسندگان

نویسنده	تعداد مقالات	درصد مشارکت
حسن عبداللهی	۵	۶/۱
عباس عرب	۴	۴/۸
سیدمحمدباقر حسینی	۴	۴/۸
یحیی معروف	۴	۴/۸
علی نوروزی	۴	۴/۸
علی اصغر حبیبی	۴	۴/۸

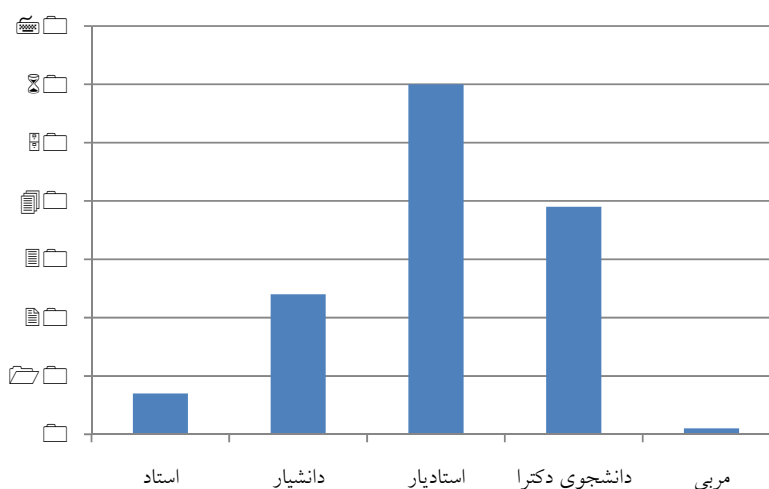
نمودار ۵. پرتولیدترین نویسندگان

عامل دیگری که در بررسی علم‌سنجی مجله موردنظر به کار گرفته شده است مدارک علمی نویسندگان است که وجود درصد بالای حضور اساتید و دانشیاران در این مجله نشان از کیفیت مجله دارد؛ البته باید به این نکته توجه داشت که در بیان فراوانی به مدارک نگاشته شده در مقالات اشاره شده است و بعضی از اساتید بزرگوار وجود داشته‌اند که

چندین مقاله داشتند و درطیسال‌های مجله موفق به ارتقای رتبه علمی شده‌اند. تعداد کل نویسندگان ۱۳۱ نفر است.

جدول ۶. مدرک نویسندگان

مدرک	تعداد نفرات	درصد مشارکت
استاد	۷	۵/۳
دانشیار	۲۴	۱۸/۴
استادیار	۶۰	۴۵/۸
دانشجوی دکتری	۳۹	۲۹/۷
مربی	۱	۰/۸

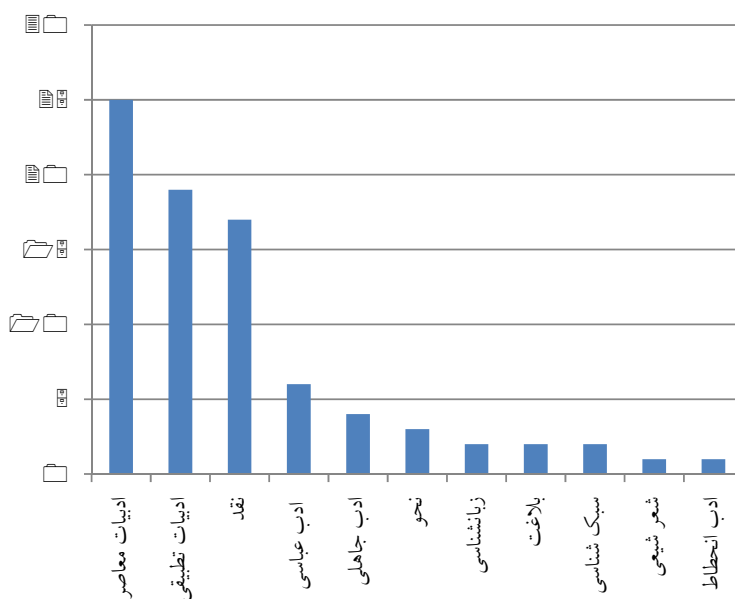
نمودار ۶. مدرک نویسندگان

موضوع دیگری که در این پژوهش بررسی شده است موضوع‌های مقاله‌های نگارشی این مجله است که درصد بالایی از آن به ادبیات معاصر، ادبیات تطبیقی، و نقد اختصاص یافته است که از علوم رایج در دانشگاه‌ها و مجامع علمی معتبر است.

جدول ۷. فراوانی مقاله‌های مجله از نظر موضوعی

بررسی تحلیلی برونداد علمی مجله علمی پژوهشی زبان و... ۱۳۰۰

موضوع	تعداد	درصد مشارکت
ادبیات معاصر	۲۵	۳۰/۴
ادبیات تطبیقی	۱۹	۲۳/۲
نقد	۱۷	۲۰/۷
ادب عباسی	۶	۷/۴
ادب جاهلی	۴	۴/۸
نحو	۳	۳/۷
زبان‌شناسی	۲	۲/۴
بلاغت	۲	۲/۴
سبک‌شناسی	۲	۲/۴
شعر شیعی	۱	۱/۳
ادب انحطاط	۱	۱/۳

نمودار ۷. فراوانی مقاله‌های مجله از نظر موضوعی

۶. نتیجه‌گیری

با بررسی یازده شماره چاپ‌شده از مجله *زبان‌و ادبیات عربی* دانشگاه فردوسی مشهد مشخص شد که: سال ۱۳۹۲ با سه شماره و میزان ۲۷ درصد مقاله‌ها بیش‌ترین بازده علمی را در پنج سال شکل‌گیری مجله به‌خود اختصاص داده است. درمورد میزان مشارکت نویسندگان در چاپ مقاله‌ها، نیم‌میز مقالات این مجله، یعنی ۴۵ مقاله، به‌صورت مشترک نگاشته شده است که آمار قابل‌قبولی است و از این میزان ۴۱ مقاله، یعنی پنجاه درصد مقالات، به‌صورت دونویسنده نگاشته شده است. درمورد میزان مشارکت هم‌دانشگاهی یا غیرهم‌دانشگاهی بودن، از ۴۵ مقاله مشترک تعداد ۳۶ مقاله به‌صورت هم‌دانشگاهی و ۹ مقاله به‌صورت غیرهم‌دانشگاهی نوشته شده است.

دانشگاه فردوسی مشهد با ۲۶ مقاله پرتولیدترین مرکز آموزشی و حسن عبداللهی از همین دانشگاه با پنج مقاله پرتولیدترین نویسنده بوده است. درمورد مدرک نویسندگان مقاله‌ها، استادیاران با ۴۵/۸ درصد بیش‌ترین مشارکت را داشته‌اند.

موضوع غالب در مقاله‌های نگاشته‌شده ادبیات معاصر عربی و ادبیات تطبیقی بوده است.

کتاب‌نامه

- احمدی، حمید، علی سلیمی، و لادن فتحی (۱۳۹۲)، «تحلیل استنادی و روابط هم‌نویسندگی مقاله‌های مجله علمی پژوهشی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی (مورد مطالعه: شماره ۱ تا ۲۰)»، *مجله علمی-پژوهشی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی*، س ۹، ش ۲۹.
- بصیریان جهرمی، رضا و احسان گرایبی (۱۳۹۳)، «علم‌سنجی اطلاع‌سنجی: مطالعه یک‌دهه پژوهش‌های سنجش کمی در ایران (۱۳۹۱-۱۳۸۱)»، *مجله علم‌سنجی کاسپین*، س ۱، ش ۱.
- رضایی، عرب‌علی (۱۳۸۲)، *واژگان توصیفی ادبیات*، تهران: فرهنگ معاصر.
- عصاره، فریده، عبدالحسین فرج‌پهلوی، و صبا سیامکی (۱۳۹۳)، «پژوهش‌های علم اطلاعات و دانش‌شناسی در ایران: تحلیل محتوا»، *مجله علم‌سنجی کاسپین*، س ۱، ش ۲.
- فرهنگ فارسی (۱۳۸۸)، محمد معین، تهران: آگاه.
- قهنویه، حسن و دیگران (۱۳۹۰)، «تحلیل محتوایی و استنادی مقالات چاپ‌شده در مجله علمی-پژوهشی مدیریت اطلاعات سلامت»، *مدیریت اطلاعات سلامت*، س ۸، ش ۱.

بررسی تحلیلی برون‌داد علمی مجله علمی پژوهشی زبان‌... ۱۵

متقی دادگر، امیر، رضا کریمی، و جعفر عبادالله عموقین (۱۳۸۸)، «تحلیل استنادی مقالات سی شماره از فصل‌نامه پژوهش‌های فلسفی-کلامی منتشره بین سال‌های ۱۳۶۸ تا ۱۳۸۷»، پژوهش‌های فلسفی-کلامی، دوره ۱۱، ش ۴۱.

محسنی، منوچهر (۱۳۸۱)، «بررسی مسائل درون‌سازمانی و برون‌سازمانی مجلات علمی در ایران»، تحقیقات کتاب‌داری و اطلاع‌رسانی دانشگاهی، ش ۳۹.

مروتی، مرضیه و سعید حسام‌پور (۱۳۹۴)، «تحلیل استنادی مقالات فصل‌نامه علمی پژوهشی نقد ادبی (شماره‌های ۱-۲۸)»، فصل‌نامه نقد ادبی، دوره ۸، ش ۳۲.

مقصودی، مجتبی و رضا دوست‌دار (۱۳۹۲)، «تحلیل توصیفی و استنادی مقالات پژوهش‌نامه علوم سیاسی»، پژوهش‌نامه علوم سیاسی، دوره ۹، ش ۱.

میرزایی، فرامرز، خلیل پروینی، و علی سلیمی (۱۳۸۷)، «تحلیل گزارش‌گونه مقالات چاپ‌شده مجله انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی»، مجله انجمن زبان و ادبیات عربی، ش ۱۰.